

همگرایی منطقه ای در جهان اسلام و تأثیر آن بر امنیت ج.۱. ایران (با تأکید بر بعد سیاسی)

استاد راهنما: جناب آقای دکتر علی اکبر ولایتی

استادان مشاور:

آقای دکتر جواد منصوری

امیر سرتیپ ۲ دکتر حسن شیرازی

سال: ۱۳۸۶

در دو قرن اخیر، همگرایی منطقه ای با هدف جلوگیری از جنگ های منطقه ای و مقابله با تهدیدات احتمالی از سوی قدرت های خارجی مورد استفاده بسیاری از کشورهای همسو در مناطق مختلف جهان قرار گرفته است. اصولاً همگرایی یک فرآیند است نه یک پروژه و از همین رو به زمان زیادی نیاز دارد و در مقایسه با گزینه سلاح های هسته ای، از مقبولیت و مشروعیت بیشتری برخوردار است، زیرا در صورت فراهم بودن شرایط آن، تنها با اراده سیاسی دولت ها و ملت ها تحقق می پذیرد. در شرایط کنونی دنیا، اسلام با عنوان محور تمدنی جدید بعد از جنگ سرد، می تواند بار دیگر کشورهای اسلامی را به یکدیگر پیوند بدهد و از فرایند نیروهای پراکنده و بالقوه آنان، ائتلاف و اتحاد بزرگی را برای دفاع از مرزهای سیاسی و جغرافیایی جهان اسلام پدید آورد. چنانچه کشورهای اسلامی به نوعی در مسیر وحدت و همگرایی قرار گیرند، طبعاً گام مؤثری در جهت صلح و ثبات و امنیت ملی و منطقه ای آنها برداشت خواهند شد.

تحقیق حاضر بر آن است تا ضمن تبیین چگونگی روند همگرایی در جهان اسلام به این سؤال اساسی پاسخ دهد که همگرایی جهان اسلام چه تأثیری بر کشورهای مسلمان دارد؟ به عبارت دیگر، بین همگرایی جهان اسلام و امنیت کشورهای مسلمان چه رابطه ای وجود دارد؟

روش های انجام کار تحقیق:

الف- روش تحقیق: توصیفی تحلیلی

ب- روش گردآوری اطلاعات: کتابخانه ای و پیمایشی خبره

ج- روش تجزیه و تحلیل داده ها: تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش، کیفی و مبتنی بر یک سری مطالعات قیاسی و استقرائی غیر تام بر پایه تجربه است. البته، به عنوان یک کار تکمیلی از روش دیگری نیز استفاده می شود که مبتنی بر آمار استنباطی خواهد بود. در این روش، داده های آماری از طریق توزیع پرسشنامه میان اساتید و کارشناسان خبره جمع آوری می شود.

نتیجه گیری:

همگرایی در یکی دو قرن اخیر، به ویژه بعد از جنگ جهانی دوم، با هدف جلوگیری از جنگ های منطقه ای و مقابله با تهدیدات احتمالی از سوی قدرت های بزرگ و در نهایت برای کمک به توسعه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، مورد توجه کشورهای همسود در مناطق مختلف جهان قرار گرفته است. با مطرح شدن همگرایی به عنوان یک نظریه، تلاش های فراوانی از سوی نظریه پردازان روابط بین الملل برای ارائه تعریفی از همگرایی و مشخص کردن حدود و ثغور آن صورت گرفته است. اندیشمندان معاصر که غالباً از اصول بنیادین کارکردگرایی الهام گرفته اند، با اعتقاد به این حقیقت تلخ به جنگ و خونریزی و تحاصم مستمر، نتیجه مستقیم روابط و نظام غیر عادلانه بین المللی است، نهادها و باورهای پذیرفته شده ای چون حاکمیت، ملی گرایی، انحصار طلبی و سایر اشکال جدایی و تجزیه ملت ها را منشأ اختلافات و نا به سامانی های بین المللی میدانند. ارتباطات، کارکردگرایی نوکارکردگرایی و فدرالیسم از تئوری هایی هستند که در زمینه همگرایی توجه غالب اندیشمندان را به خود جلب کرده اند.

تجربیات همگرایی در جهان اسلام نشان می دهد که برای اتحاد و انسجام اسلامی باید تئوری دیگری غیر از نظریه های رایج همگرایی در غرب را جستجو نمود و آن نظریه جز همگرایی مردم محور دینی و اسلامی نیست. جمهوری اسلامی ایران به عنوان پایگاه اصلی بیداری اسلامی و احیای ارزش های دینی، رسالت خطیری را بر عهده دارد که در اجرای آن باید ثابت و استوار باشد. و از انجام هرگونه سرمایه گذاری در این زمینه کوتاهی نورزند. بدین منظور با استفاده از سپهر رسانه ای خود می تواند دامنه تبلیغ و خبر رسانی خویش را گسترش دهد. تا زمانی که پیام حقیقی اسلام به گوش ملت های مسلمان نرسیده است، راه نجات آنها از شرایط تحمیلی غرب و دنیای استکباری هموار نخواهد شد.

تربیت نخبگان دینی و فکری برای جوامع اسلامی از مهمترین وظایف جمهوری اسلامی ایران در قبال کشورهای اسلامی است.

اما آنچه بیش از هر چیز موجب خیزش اسلامی در جهان اسلام می شود، فتح قله های پیروزی کشورمان در عرصه های علمی، فنی، سیاسی و اقتصادی است که با استفاده از آخرین فناوری رسانه ای باید دستاوردهای خود را بر سمع و نظر دیگر جوامع بشری و اسلامی برسانیم. این در واقع همان استراتژی صدور انقلاب است که امام راحل (رض) بر آن تأکید فراوان داشتند. بنابراین، عملکرد جمهوری اسلامی ایران و مسئولین آن در زمینه های سیاسی، نظامی، فرهنگی و اقتصادی، بهترین و مؤثرترین گزینه برای تبلیغ نظام و دستاوردهای انقلاب اسلامی به عنوان یک الگوی موفق حکومت دینی در جهان اسلام است. در این صورت است که ملت های مسلمان با الگوبرداری از ملت های مسلمان و انقلابی ایران، موانع اتحاد و همبستگی ملی و منطقه ای را از سر راه خود بر می دارند و در نهایت این جمهوری اسلامی ایران است که از مواهب آن برای تأمین امنیت ملی خود در برابر تهدیدات خارجی بهره مند می گردد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی